

คัสซันดรา

ของ

คริสตา ไวล์ฟ

มธุรส ศรีนวัตน์

แปลจากต้นฉบับภาษาเยอรมัน *Kassandra*

สารบัญ

คำนำของผู้แปล	3
ประวัติของคริสตา โวล์ฟ	5
ตัวละครสำคัญฝ่ายทรอย	6
ตัวละครสำคัญฝ่ายกรีก	7
ชื่อที่น่าสนใจ	8
คัสซันดรา	9
เทพปกรณัมกรีก	128
สงครามกรุงทROY	129
แผนที่	131
รูปภาพ	132
แก่นเรื่อง	133
เนื้อเรื่องย่อ	133
เหตุการณ์ในหนังสือตามลำดับเวลา	134
ภาษา	138
บรรณานุกรม	140
ดัชนี	141
เกี่ยวกับผู้แปล	144

คำนำของผู้แปล

บทประพันธ์เรื่อง*คัสซันดรา* ของคริสตา โวล์ฟกล่าวถึงสงครามกรุงทรอย ต้นเหตุของสงคราม เหตุของสงคราม การกดขี่ทางเพศ การแก้แค้น การหลอกลวงประชาชน ฆาตกรรม และความตาย ในการนี้ผู้ประพันธ์ต้องการชี้ให้เห็นว่า อารยธรรมที่มีการปกครองโดยผู้ชายเป็นใหญ่ (patriarchy) นำผู้คนไม่ว่าหญิงหรือชายไปสู่ความหายนะได้อย่างไร ขณะเดียวกัน บทประพันธ์เรื่องนี้ก็ให้ความหวังแก่ผู้อ่าน เพราะเรื่องเล่าต่างๆซึ่งเป็นเสมือนพยานหลักฐานแห่งอดีตย่อมอยู่ในความทรงจำของชนรุ่นหลังแม้ผู้เล่าจะจากไปแล้ว ในเรื่องนี้ตัวละครเอก คือ คัสซันดราผู้คิดว่ากำลังจะถูกศัตรูประหาร จึงเล่าประวัติชีวิตของตนเองเพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของตนและคนรอบข้าง และเพื่อให้เป็นบทเรียนสำหรับชนรุ่นหลัง นอกจากนี้เธอยังเล่าถึงสังคมทางเลือกที่ดีกว่าและควรถือเป็นแบบอย่าง สังคมที่มีการปกครองโดยผู้หญิงเป็นใหญ่ (matriarchy) ไม่มีการใช้กำลัง ไม่ฟุ่มเฟือย และอยู่ใกล้ธรรมชาติ

คริสตา โวล์ฟใช้สงครามกรุงทรอยเป็นโครงเรื่อง แต่เธอได้ตัดเติมเสริมต่อและเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในจุดต่างๆหลายจุด เพื่อจะสร้างเรื่องราวสนับสนุนความคิดของตนที่ว่า สังคมที่มีระบอบการปกครองโดยผู้ชายเป็นใหญ่จะต้องเผชิญกับการแตกแยก เพราะผู้ชายมีธรรมชาติที่ก้าวร้าว อดทน เด็ดขาด ชอบใช้กำลัง การต่อสู้และสงครามในการแก้ปัญหา คริสตา โวล์ฟเสนอว่า สังคมที่ผู้หญิงเป็นผู้ปกครอง สังคมที่ผู้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมผู้ชายมีโอกาสจะรุ่งเรืองสงบสุขมากกว่า เพราะผู้หญิงมีธรรมชาติที่นุ่มนวล ชอบการประนีประนอมและรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ในเรื่องนี้ผู้ประพันธ์ไม่ได้เน้นวีรกรรมของผู้ใด เธอสนใจผู้แพ้และเหยื่อของสงครามมากกว่า เธอเห็นว่าที่จริงแล้วสงครามกรุงทรอยและความพิनाตที่บังอาจเกิดขึ้นได้ในสังคมปัจจุบัน – ทุกที่และทุกเวลา เธอเลือกกลวิธีการประพันธ์ที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างอดีตกับปัจจุบันอย่างเด่นชัด โดยให้มีผู้เล่าที่ไม่บ่งนามมาเกริ่นและปิดท้ายเรื่องราวของ*คัสซันดรา* *คัสซันดรา* จึงมีเนื้อหาแตกต่างจากมหากาพย์ในวรรณคดีกรีกโบราณเรื่อง *Illiad* ของโฮเมอร์ ซึ่งเป็นบทกวีแสดงความชื่นชมวีรบุรุษกรีกทั้งหลาย

คัสซันดรา เล่าเรื่องสงครามกรุงทรอยจากมุมมองของ*คัสซันดรา* ซึ่งเป็นเจ้าหญิงแห่งกรุงทรอย ธิดาคนหนึ่งของราชาเพรียม (Priam) กับราชินีเฮคาบี (Hecabe) ความงามของเธอทำให้เทพพอลโลหลงใหล ทรง

สัญญาากับเธอว่าจะมอบความรู้ด้านการทำนายอนาคตให้ เมื่อคัสซันดราได้ศาสตร์แห่งการทำนายแล้ว เธอกลับปฏิเสธความรักของอพอลโล สุริยเทพจึงลงโทษโดยสาปให้ไม่มีผู้ใดเชื่อถือคำทำนายของเธอ ตัวละครสำคัญอื่นๆที่เป็นฝ่ายธรรมะส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และแม้จะเป็นชายก็เป็นผู้ชายที่มีธรรมชาติอ่อนโยนอย่างผู้หญิง ส่วนตัวละครที่ดำเนินดั้งเดิมเรียกว่าวีรบุรุษกลายเป็นฝ่ายธรรม

นิยายคัสซันดราเป็นกระแสความคิดของคัสซันดราภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมงก่อนถูกประหาร ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการประพันธ์ที่เรียกว่า stream of consciousness นั่นคือ สมอมนึกถึงเรื่องหนึ่ง เรื่องนั้นโยงไปหาอีกเรื่องหนึ่ง เป็นลูกโซ่ต่อกันไป ไม่มีการเรียงลำดับขั้นตอนก่อนหลังตามเวลาที่เกิดขึ้นจริง สุดแท้แต่จิตใต้สำนึกจะพาไป ในตอนแรกผู้อ่านอาจรู้สึกสับสนเพราะเนื้อเรื่องขาดความต่อเนื่อง แต่หากท่านให้ความอดทนพยายามก้าวตามการตีแผ่จิตใจของผู้เล่าไปช้าๆ จะค้นพบเสน่ห์ของหนังสือเล่มนี้ และจะสนุกกับการรับรู้ความคิดความรู้สึกของผู้หญิงคนหนึ่งที่เป็นทั้งนักคิดและนักสังเกตชีวิต

แม้ว่าตัวละครส่วนใหญ่ในคัสซันดรา จะเป็นสมาชิกชนชั้นปกครองระดับเจ้าผู้ครองนคร ที่ผู้คนเรียกขานว่าพระราช พระราชินี เจ้าชายและเจ้าหญิงแต่ผู้แปลจงใจหลีกเลี่ยงคำราชาศัพท์ที่ฟังเพราะคิดว่าในเวลาที่เราารู้ตัวว่ากำลังจะต้องตาย จิตถูกครอบงำด้วยความกลัวตาย ความหวังหาอาวรณ์คนที่ตนรัก ความโศกเศร้าที่ต้องสูญเสียครอบครัว ญาติมิตรและบ้านเกิดเมืองนอน ในเวลานั้นและในสภาพจิตดังกล่าว สมอคงไม่มีแรงเรียงร้อยถ้อยคำด้วยราชาศัพท์ โดยเฉพาะสมอของเจ้าหญิงคัสซันดราผู้พยายามปลดแอกตนเองจากขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เธอถือว่าเป็นเครื่องพันธนาการตลอดช่วงสุดท้ายในชีวิตอันสั้นของเธอ

สำหรับการออกเสียงชื่อตัวละครและสถานที่ทั้งหลาย ผู้แปลเลือกออกเสียงแบบภาษากรีก แต่ได้คงชื่อที่คนไทยคุ้นเคยตามการออกเสียงแบบภาษาอังกฤษเอาไว้ ได้แก่ เฮคเตอร์ เฮเลน เปรียม และทรอย ซึ่งในภาษากรีกจะเป็นเฮคเตอร์ (Hector) เฮเลน (Helene) เปรียามอส (Priamos) และทรอยา (Troia) ตามลำดับ

ในภาคผนวกท้ายเล่ม ผู้แปลได้ให้ข้อมูลโดยย่อเกี่ยวกับเทพปกรณัมกรีกและคำอธิบายโดยสังเขปเกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับบรรณรสและซาบซึ้งกับวรรณศิลป์ของคริสตา โวล์ฟยิ่งขึ้น หากท่านได้รับความเพลิดเพลินในการอ่าน ขอได้โปรดยกให้เป็นความสามารถของผู้ประพันธ์ แต่ถ้ามีสิ่งใดไม่สบอารมณ์ท่าน ผู้แปลขออภัยขอรับข้อบกพร่องนั้น

ประวัติของคริสตา โวล์ฟ (Christa Wolf)

คริสตา โวล์ฟเกิดเมื่อค.ศ. 1929 ในเขตเยอรมันตะวันออก ตลอดวัยเด็กเธอได้เห็นฮิตเลอร์ ทหารตัวเล็ก ๆ ทั้งรูปร่างและตำแหน่งจากออกสตรียก้าวขึ้นสู่อำนาจสูงสุดในประเทศเยอรมัน เธอรู้จักภาวะยากเข็ญระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตั้งแต่สมัยอยู่มัธยมปลาย หลังจากจบการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยในแขนงวิชาภาษาและวรรณคดีเยอรมันแล้ว เธอก็เข้าทำงานในสำนักพิมพ์ และเริ่มเขียนหนังสือ ภายในเวลาสิบปีโลกแห่งการประพันธ์ก็ยอมรับความสามารถของเธอ นวนิยายอิงเทพปกรณัมกรีกเรื่อง *คัสซันดรา* ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อค.ศ. 1983 ส่งให้ชื่อเสียงของเธอเลื่องลือระดับนานาชาติ คริสตา โวล์ฟสมรสกับแกร์ฮาร์ท โวล์ฟ มีบุตรสาวสองคน เธอเสียชีวิตเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2011

ตัวละครสำคัญฝ่ายทรอย

คัลคาส (Kalchas) โหระของทรอย ไปเข้าข้างพวกกรีก

คัสซันดรา (Kassandra) เจ้าหญิงแห่งกรุงทROY ธิดาคนหนึ่งของราชาเพรียมกับราชินีเฮคาบี ความงามของเธอทำให้เทพอพอลโลหลงใหล ทรงสัญญากับเธอว่าจะมอบความรู้ด้านการทำนายอนาคตให้ เมื่อคัสซันดราได้ศาสตร์แห่งการทำนายแล้ว เธอกลับปฏิเสธความรักของอพอลโล สุริยเทพจึงลงโทษโดยสาปให้ไม่มีผู้ใดเชื่อถือคำทำนายของเธอ

บริเซอัส (Briseis) ลูกสาวของคัลคาส

พาร์ธินา (Parthena) แม่นมของคัสซันดรา

พาริส (Paris) เจ้าชายแห่งกรุงทROY ผู้ประกาศจะลักพาตัวเฮเลน เป็นต้นเหตุสำคัญของสงครามกรุงทROY

เพนเธซีเลีย (Penthesilea) หัวหน้านักรบสาวอเมซอน

เพรียม (Priam) เจ้าเมืองทROY

โพลิกซีนา (Polyxena) เจ้าหญิงแห่งกรุงทROY ธิดาคนหนึ่งของราชาเพรียมกับราชินีเฮคาบี

มาร์เพสซา (Marpessa) ทาสสาวคนสนิของคัสซันดรา เป็นลูกสาวของพาร์ธินา

มีรีนา (Myrina) นักรบสาวอเมซอน

ยูเมลอส (Eumelos) หัวหน้าฝ่ายรักษาความปลอดภัยของทROY

ลัมพอส (Lamos) ญาติคนหนึ่งของคัสซันดราผู้นำนักบวชกรีกพันโธอสมากรุงทROY

เลาโคออน (Laokoon) นักบวชที่พยากรณ์อนาคตคนหนึ่งของทROY

อเมซอน (Amazon) กลุ่มสวามัถย์นักรบพันธมิตรของทROY

อริสบี (Arisbe) ภรรยาคนแรกของราชาเพรียม ต่อมาเป็นภรรยาของอังคีเซส

ออยโนนี (Oinone) คู่รักของพารีส

อังคีเซส (Anchises) ที่ปรึกษาของราชสำนัก

อันดรอน (Andron) ทหารรักษาความปลอดภัยของทรอย ลูกน้องของยูเมลอส

อันดรอมาคี (Andromache) ภรรยาของเฮคเตอร์

อีซาคอส (Aisakos) เจ้าชายแห่งกรุงทรอย บุตรคนหนึ่งของราชาเปรียบกับอริสปี

อีเนียส (Aineias) นักรบผู้มีจิตใจอ่อนโยน เป็นบุตรของอังคีเซส ก่อนทรอยจะแตก เขาพาผู้คนที่หลงเหลือจำนวนหนึ่งหนีไปจนถึงดินแดนอิตาลี และตั้งอาณาจักรโรมัน

เฮคเตอร์ (Hektor) เจ้าชายรัชทายาทแห่งกรุงทรอย บุตรของราชาเปรียบกับราชาินีเฮคาบี

เฮคาบี (Hecabe) ราชาินีของทรอย

เฮเลนอส (Helenos) พี่ชายแฝดของคัสซันดรา เป็นนักบวชที่พยากรณ์โดยดูลักษณะเครื่องในสัตว์

ตัวละครสำคัญฝ่ายกรีก

คลีเทมเนสตรา (Klytaimnestra) ภรรยาของอกาเมมนอน

พันโธออส (Panthoos) นักบวชที่ถูกจับตัวให้มาประจำในกรุงทรอย

พาโทรคลอส (Patroklos) เพื่อนที่อดิษฐ์รักที่สุด

เมเนลาออส (Menelaos) เจ้าเมืองกรีก น้องของอกาเมมนอน

อกาเมมนอน (Agamemnon) เจ้าเมืองกรีกผู้นำทัพบุกกรุงทรอย

อคิลลีส (Achilles) นักรบที่ได้ชื่อว่าเก่งกาจที่สุดของพวกกรีก

อิฟิเกเนีย (Iphigenie) ธิดาของอกาเมมนอนที่ถูกฆ่าสังเวยก่อนเคลื่อนทัพ

โอดิสซิวส (Odysseus) นักรบที่ได้ชื่อว่าไหวพริบและเล่ห์เหลี่ยมมาก เป็นผู้ออกอุบายฆ่าไม้

เฮเลน (Helen) ภรรยาของเมเนลาคอส

ชื่อที่น่าสนใจ

ซัฟโฟ (Sappho) กวีหญิงสมัยกรีกโบราณ เชื่อกันว่ามีชีวิตอยู่ในช่วงปี 612 ถึง 570 ก่อนคริสตกาลที่เกาะเลสบอส บทกวีอันมีชื่อเสียงของเธอบรรยายความรักด้วยภาษาเรียบง่ายและกินใจ

อีรอส (Eros) เทพแห่งความรักทางเพศ

เฮลเลสพอนท์ (Hellespont) ช่องแคบทางตะวันตกเฉียงเหนือของตุรกี ปัจจุบันเรียกว่าช่องแคบดาร์ดานเนลล์